

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai, tudományos tartalmu lap és a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szentmiklós-utca, Teleki-könyvtár-épület, hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sorára 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Előfizetési fölhívás

„SZÉKELY HIRLAP”

politikai, tudományos tartalmu lap
és a

JOGÁSZEGYLET KÖZLÖNYÉRE.

Lapunk hetenként kétszer egész nagy íven fog megjelenni. Előfizetési ára: évnegyedre 2 frt, félévre 4 frt.

Az előfizetési pénzek lapunk kiadóhivatalába, Wittich József könyvkereskedésébe küldendők, hol a pontos kiszolgáltatásról gondoskodva van.

Azon t. gyűjtők, kik tiz előfizetőt gyűjtenek, egy tisztelet példányról rendelkezhetnek.

Wittich J. könyvkereskedése,
kiadó.

Horváth Gáspár,
f. szerkesztő.

Maros-Vásárhely, jan. 12.

II.

Előbbi cikkünkben tett következtetésünket igazolja, a kocsmajog iránti törvényjavaslat. Ennek rövid veleje abból áll, hogy ezen királyijog nem lehet többé a birtok attribútuma, és akarva nem akarva a közönség, illetőleg a közönség tagjainak osztatlan tulajdonába átadatik, minthogy pedig az adó szolgál a törlesztési alap kúlsául, az következik bé, hogy a nagy birtokos elveszít ezen jogát, megkapja érte a „papirbani” kárpótlást; hanem ezt nagyobb részint ő fizeti meg maga magának, tehát ezen jogélvezetet vesztő fél legnagyobb részben kárpótolja magát vesztéséért.

Midőn 1869-ben ezen törvényjavaslatnak még csak hire volt legtöbb fináncziális cselekedésnek tartották s úgy vélekedtek, hogy ez által, azt akarja kormányunk elérni, miszerint a kocsmajövedelem bévallásánál, az illetők nagyobb összegeket valljanak bé és így több jövedelmi adó folyjon bé. Ezen feltevést igazolta is azon tapasztalati tény, hogy a kormánykörökhöz közelebb álló birtokosok, ezen regalékból befolyó jövedelmeiket, itt ott nagyobb összegekben vallották bé, mint az az előtti években.

Azonban fájdalom a tapasztalat azt igazolja, miszerint a kocsmajog iránti bir nem pénzügyi, hanem közjogi művelet volt, s itt ismét a birtokos osztálynak kell meghozni áldozatait.

Nem birjuk belátni a kormány ezen eljárásában a státus ratiót, és alig hisszük, hogy községi rendszer megalkotásakor ezen kellék szükségeltetnék. Azonban jelen fejtegetésünk megszabott körén tul esik ezen törvényjavaslatnak tüzetesebb megbeszélése, s azt a jövő alkalomra hagyva, annak tartozkodás nélküli kijelentésére szorítkozunk; hogy közjogi átalakulásunk az erőszakolt fejlesztés jellegeivel bir, nélkülözi a birtokos osztály jogainak és jogélvezeteinek kimélyes tekintetbevételét és odairányul, hogy a falukon lakó birtoktalan néposztály minden fáradság és munka nélkül, birtokot, jogot és jogélvezetet adomány útján nyerjen, mig ezzel szemben a városok te-

rületén lakó legalább is kétharmadrészben birtoktalan ugynevezett polgári osztály ilyszerű, vagy bármí más nemű előnyben és ingyen adományban nem részesül.

Hála a gondviselésnek sokkal józanabb és egészségesebb a polgári osztálynak gondolkozása, — mert ingyen adomány után nem áhítozik, s teljesen elégtűt, ha becsülele munkája után fennállását biztosíthatja; de valamint a városi lakásra nézve kitartó munka és szorgalom elegendő fennállásának biztosítására, ép ugy elegendő lett volna a falusi népre nézve is melynek élclme, ruházata és más nemű kiadásai fedezése kevesebb költsékezéssel jár, mint amazoké, és a mely 20 év óta megnevekedett adója utáni pótlékkal törleszti a felszabadult jobbágyok váltságdíját, a nélkül, hogy ő közvetlen ez által valamit nyert volna, vagy nyerne. Ennélfogva a folyamatba tett fejlesztési művelet nélkülözi a társadalom különböző osztályai irányában az osztó igazságot, s minthogy a társadalmat alkotó különböző elemek érdekeinek őszhangzó és kellően egyensúlyozott felkarolása hiányzik, közjogi átalakulásunk nem vezetend közgyarapodásra.

Nem osztjuk azon sorrendet, melyet kormányunk és a képviselőház többsége a reformok terén követ s így fejlődésünk menete hézagossá miután a „sürgős” és „halasztást nem szenvedő” intézkedéseket és törvényalkotásokat kellően nem distingválta.

A lajthántuli birodalomhoz való viszonyaink bölcsen és mindkét egyezkedő fél érdekeinek megfelelőleg lettek szabályozva; adó, népnevelés, véderő, nemzetiség, vallás-ügy rendbehozatala halasztást nem szenvedők voltak, hanem a törvénykezési rendtartásnál sürgősebb volt az örökösödés szabályozása, büntető codex alkotása és a börtönrendszer javítása, váltó és kereskedelmi törvények hozatala. . . .

Királyhágón tul más az örökösödés rendje, mint az erdélyi részekben; ott a magyar törvények vannak hatályban itt az ált. p. t. könyv rendszabályai érvényesek; az egyik elavult és az ősiség megszüntetése után immár céltalan és korelles jogi intézmény; a másik egy minden bírálaton alóli, szünet nélküli vagyon átruházást alapít meg és végeredményében sem igazol egyebet, minthogy minden lépten nyomon vagyonátruházási illeteket kell fizetni. Az osztrák örökösödési törvény fajunk létezését kockáztatja s mégis, bár novellariter, rajta segíteni és bár ezen pontban egyöntetűséget létesíteni elmulasztotta a kormány és törvényhozás.

Nem szolgálhat ezen mulasztás mentségére, hogy codificálni hosszú időt igénylő, nehéz feladat, mert mi nem általános magánjogi codificatióról beszélünk, hanem specifice az örökösödésre nézve kívánunk közös korszerű törvényt, ezt pedig meglehetett volna tenni.

Szégyenfoltja a magyar államnak, hogy nincsen büntető törvénykönyve. Minden királyhágón tñli bünper tárgyalásnak nyilvánosságra hozatala egy hangosan beszélő szegénységi bizonyítvány. Egyebeket mellőzve a szegedi tömeges bünperekre utalunk, hol a sok nyomozás után végre azt sem

tudták hogy miként kelljen ezen bünpereket im már letárgyalni, különben itt is megvan azon abnormitás, hogy mig az erdélyi részben a német büntető codex érvényes; addig a királyhágón tul alkalmazható büntető törvény nem letezik; a miért Erdélyben béperelnek és elítélnék, az királyhágón tul még gáncsolásnak sem képezi tárgyát.

Egy büntető codex alkotása elsőbb teendő volt, mint az országbírói értekezletnél nem jobb az osztrák perrendtartásnál azonban mindenesetre gyengébb és a gyakorlati alkalmazásban sok részben hiányos új törvénykezési rendtartásnak összeférczelése, mely minden egyéb, csak épen egyöntetű egész nem.

Börtönrendszerünkre csak azt mondhatjuk, hogy erről — mert plane nincsen — beszélni nem lehet.

Erdélyben a német váltótörvény, Magyarországon, a magát teljesen tulélt magyar váltójog van érvényben. Már itt csakugyan nem lehet a codificatio nehézségét hozni fel, — a kereskedelmet üző Európai continens annyira vitte a váltójog fejlesztését, hogy itt csak a sok jóból való válogatás marad fenn; és különben is a magyar királyság váltótörvényei valami különlegest nem tartalmazhatnak, mert akkor váltó és kereskedelmi üzletünk lesz megakadályozva és lehetetlenítve.

Nó de nem folytatjuk bizonyításainkat, mert hisszük, hogy az elfogulatlan belátandja és igazat adand nekünk: hogy fejlődésünk menete h é z a g o s és elodázhatlan szükségleteinket figyelembe nem vette.

Miként vélünk ez állapoton segíthetni, egy más alkalommal.

Tanulmányok törvénykezési rendszerünk mezején.

IV.

Sommás eljárásnak lényege.

Miután minden kétséget kizárólag tisztába lehetünk arról, hogy egyesbírósnál csak is sommás tárgyalásnak lehet helye, szükséges tisztába jönnünk azzal is, hogy miben áll ennek lényege.

Perrendtartásunk saabályozása szerint sommás eljárásunknak lényege a bírónak azon tevékenységében áll, miszerint a tényállást teljesen tisztáshozni neki kötelessége. S valóban szinte felesleges volna többet mondani erről, ha a mindennapi tapasztalás nem tanusítná, hogy még is szükséges elemezni: miben áll a bírónak ezen tevékenysége. Egyes bírónk legnagyobb része, ugy látszik, maig sines tökéletesen tisztában azzal, hogy mik egy perrendtartásunk szerinti sommás tárgyalásnak lényeges momentumai: az ügyvédek, ha sommás eljárásnál szerepelnek, legtöbbnyire összebonyolítják a legegyszerűbb kérdéseket s az alakszerű tagadásoknak igen gyakran legkonokabbul felhasználása által leleményes allegatiók labirintjába vonszolják be a legegyszerűbb ügyet s az eljárás céljával épen ellenkezőleg a helyett, hogy befolyásokkal elősegítenék a bírót a tényállás tisztáshozatalában, nem egyszer homályossá teszik azt, mit a bíró magukkal a felekkel egy pár kérdés útján kétségtelen tisztaságban állított volna elő. Nem fog ártani tehát lényeges momentumain keresztül vezetnünk egy sommás tárgyalást.

Minden pernek alapját a kereset előterjesztése képezi. Sommás eljárásunkban rendes keresetlel nem kívántatik. hanem előterjeszthető az szóval is. Utóbbi esetben az egyesbírónak tevékenysége már itt megkezdődik. A panaszló követel valamit, de követeléseinek valamely alapjának — és követelése előterjesztésének megint valamely okának kell lenni. Ha pl. valaki megjelenik a bíró előtt és azt terjeszti elő, hogy bizonyos tartozás teljesítését követeli ellenfelétől, számot kell adni arról, hogy

mire alapítja azt, hogy ellenfele vele szemben vagy javára tartozik valamit teljesíteni; meg kell határozni, hogy miben áll ezen tartozás, még pedig nem csak miséig, hanem mennyiségileg is, s végre számot kell adnia arról is, hogy miért panaszol t. i. ellenfele vagy általában nem akarja ismerni tartozását, vagy ha igen is nem akarja teljesíteni azt. Más szóval tudományosabban azt szoktuk mondani: a keresetnek jog alappal kell bírnia és a panasznak indokoltnak kell lennie.

A jogalapot mindig valamely jogviszony képezi és valamely jogviszony mindenkor bizonyos cselekvényekből vagy mulasztásokból és eseményekből származik, melyeket a törvénykezés mezején tény — factum — gyűjtő névben foglalunk össze. — Hogy már micsoda tényekből, minő és mely jogviszonyok származnak azt anyagi törvényeink meghatározzák, következésképp, ha a tények előttünk állanak, a törvények alapján meghatározhatjuk mindenkor azon jogviszonyt, mely azokból származott. A jogviszony meghatározása nélkül lehetetlen volna meghatározni azt is, hogy valakit illet-e valamely, jogterhel-e valamely kötelezettség. Annak meghatározására tehát, hogy valyon követhet-e valaki másról jogosan valamit, mulatlanul tisztába kell jönnünk azzal, hogy létezik-e közöttük olyan jogviszony, melyből az egyikre jogot, a másikra nézve pedig köteleességek származtak. Miután pedig egy jogviszonynak létezését és miséjét csak is az azt megalapító tényekből lehet meghatározni, azaz, hogy egy keresetnek a megalapítására a valamely jogviszonyt megalapítható tényeknek előadása kívántatik. Ezért perrendtartásunk 114. §. egyszerűen abban közvonalozza a bíró tevékenységét, hogy a szóval elébe vezetett panaszta tényeknek és az ezekre alapított kérelemnek rövid elősorolása mellett iratba foglalja. A bírónak nem szükséges tehát a kereset felvételénél kifejezni a jogviszonyt, sem névszerűen meghatározni a jogalapot, melyre a panaszló követelését alapítja — a törvény csak a tények elősorolását követeli, mi magában, ha helyesen és teljesen történt elég is, mert hiszen az azokból származtatott jogviszonynak miséjét, valamint az azokból eredő jogokat és köteleességeket is meghatározni különben is a bírói ítélet feladata. Azonban annyival inkább szükséges a bírónak, midőn a panasz elébe vezetett biztossan tájékozni magát az iránt, hogy minő jogalapra szándékozik és képes a panaszló követeléseit alapítani és tisztába lenni azzal, hogy az azon alapot képező jogviszonyt, mely tények alapíthatják meg a pozitív törvények szerint. Ha a kettőre nézve biztossan tájékozva nincsen a tények elősorolása hézagos, felvétele hiányos lesz és nehezen szolgálánd helyes tárgyalás és ítélet alapjául. Ha pedig, az érintett momentumokra nézve tisztába jött magával, már a panasz felvételénél nyomozólag kell eljárnia, s ha szükséges, ahoz intézendő kérdések által legalább a panaszlóval szemben egyoldalulag tisztábahozni a tényállást, mely a fenforgó jogviszonynak megállítására szükséges. A bírónak a tények elősorolásánál tehát nem lehet pusztán csak is a fél előadására támaszkodni, hanem odavezetni azt, hogy a tényállás teljesen kifejtessék, azért az a ki a törvények által meghatározott jogviszonyokkal és azok létrejövetelének kellékeivel tisztában nincsen, ne kísértse meg a bírói hivatás felöltését, mert botorkázni fog kétségtelenül úgy saját, mint az igazat kereső ügy-

felek kárára, mint az orvos, a ki megtanulta talán a szabatos rendelvény írást, még a szerekek alkalmazását is de a betegséget meghatározni, a körjeleket felismerni nem képes.

A tényekhez hozzátartozik igen természetesen azoknak törvényszerű bizonyítása is, következésképp nem elég a bírónak a panaszlót csak is a tényeknek pusztá elősorolására vezetni, hanem egyszersmind a bizonyítékok előterjesztésére is, még pedig, nézetem szerint itt is nyomozólag járva el, kipuhatólni a bizonyítékok állását: ha nem igazolhatja a panaszló okmányokkal állításait, nem lehet-e alapos tudattal bírő tanukra hivatkozni, s ezeknek is hiányzása esetében bírői szemlére vagy esküre támaszkodnia s jelesen e két utóbbinál tájékozni, hogy mi módon és mennyiben alkalmazatók, pl. egy becső eskünek létezik-e alapja, — egy főeskü visszantasthatólag vagy csak ie e feltét nélkül kínálthatatik-e — vagy általában alkalmazható-e a fenforgó viszonyok és körülményekhez képest.

A második lényeges része a kereset feltételnek a kérelem elősorolása. A kérelem fő és mellék követelésekre terjedhet — utóbbi az elsőnek ugyszólva törvényes járulékaik képezi. Mindketőnek miséigileg és mennyiségileg meg kell határozva lenni. A bírónak köteleessége tisztába hozni ezt is, s mennyiben a panaszló határozatlanul terjesztette volna elő, azoknak mindkét irányban szabatosan meghatározására vezetni rá.

A szóval előadott keresetről jegyzőkönyv helyes tartalma a kifejtetteknél fogva már röviden, a tényeknek és az azokra vonatkozó bizonyítékoknak tiszta, hézagtalan és mi — és mennyiségileg meghatározott kérelem elősorolásából áll. Mind az a mi ezentul van; deductiok, törvény szabályok alkalmazása stb. sommás eljárásnál, melynek tárgyai a magokban is egyszerű és leginkább ténykérdéseken eldöntendő ügyek — felesleges szőszaporítás, nem az ügyfelek előterjesztéseinek tárgyai.

Mindamellett is azonban, hogy a bírónak sommás eljárásunk szerint határozottan nyomozólag kell eljárnia soha sem szabad szemelől tévesztene az ügyfelekhez viszonyát, melyszerint ő nem ügyvéd, hanem bírója azoknak. Ezen állását pedig igen könnyen megőrizheti, mi helyt a bíró és az ügyvéd feladatát az ügyfelekhez viszonyukra nézve helyesen megkülömbözteti. Az ügyvédnek feladata s ahoz képesti törekvése védenczének érdekait a törvények határai között bármilyen módon is érvényre juttatni. Őtet nem sokat aggasztja az, hogy valjon az anyagi jog jutott-e valósággal győzelemre vagy alakisággal megőlte azt. A bírónak a feladata az igaznak és mindenekfelett az anyagi jog szerinti igaznak érvényrejtatása, törekvése tehát az ügyfelekkel szemben részrehajlatlanul ide irányul. Az ügyvéd a felek érdekeit, a bíró azok felibe ömelkedve az objectiv igazat keresi. Ennek szemelőtt tartásával a bíró a nyomozó eljárás mellett is, melyre perrendtartásunk világosan utasítja, el nem tévesztheti épen oly magas, mint nemes álláspontját.

Es lássuk már a következőkben magát az ügyfelekkel tárgyalást.

(Folytatása következik.)

M.-Vásárhely sz. kir. városa képviselő testületének folyó év január 11-én gyűlése tartatván,

mint ez évben első gyűlésen üdvözölte elnöklő főbíró ur a gyűlés tagjait, egészséget, kitartást kívánva a tagoknak, és sikert a tanácskozáásokra. Röviden érintette a múlt év eredményeit s hangsúlyozta: mennyi még a város emelése érdekében a teendő.

E gyűlés főbb tárgyai:

Legelőbb az iskolai szék kérésére: hogy a Szász Béla eltávózásáról már csak 8 tagra apadt bizottmányt, néhány taggal szaporitná a képviselő testület; kineveztetnek: főbíró Antal Ferencz, tanár Elekes Károly, tanár Paal Gyula, t. Lokodi János és Fülep József urak.

Azután a szesz- és pálinka árultatás kezelésére kinevezett bizottság adja bé 1870 augusztus végéig vezetett számadását; kiadatik megvizsgálás végett Bihari Sándor, Göldner Nándor és Vagner Frigyes képviselő tagoknak.

Érdekeltséggel hallgatta a gyűlés a nagyméltóságú igazságügyi miniszter ur leiratát, melyben a város azon kifejezett aggodalmára: mintha a királyi táblának a szállítások szük volta miatt, innen eltávózása szándékoltatnék: megnyugtatólag feleli, hogy a kir. tábla helyisége törvény által lévén megállapítva, e kérdés az időtől fogva tárgyalás alapját sem képezte, örvendetes tudomásul szolgál.

A városi izraelitáknak azon folyamodását, hogy miután régi temetőjük betelt, engedtetnék meg nekik egy általuk, a város mellett, az ugy nevezett kosárdombon vásárolt földön, már előbb is kért, de a hely fekvése miatt nem engedélyezett új temetkező hely nyithatása; a nagyméltóságú belügyminiszterium azon ajánlattal küldötte le, hogy a képviselő testület a kérelmet újabb tárgyalás alá vevén, igyekezék azt, az említett hitközséggel egyetértőleg elintézni. Ennek elintézése a tanácsra bízatik.

Blumenfeld Ábrahám, és Nagy János vásárvám haszonbérlok, a múlt év végén azon ajánlatot tették volt, hogy ámbár haszonbérük ideje 1871 végén telik ki, ők készek arról a 70-ik év végével lemondani, hogy a városra nézve előnyösebben lehessen kiadni, s minden tartozásukat befizetik; de miután mind eddig ígértük dacára sem fizettek, s az év is kezdetét vette, nem mentetnek fel haszonbéri kötelezettségük alól.

Továbbá Blumenfeld, mint a pálinka árulás haszonbérloje, kéri a képviselő testületet, hogy Baruch Adolf urtól nyert engedélyezés következtében fogadja el a képviselő testület biztosítékul 9160 forintig Baruch Adolf urnak sztkirály utczai 6-ik számú házát, s adja vissza kész pénzben vagy állampapirokban letett biztosítékát.

A képviselő testület, csak azon esetben hajlandó a felajánlott házat biztosítékul elfogadni, ha Baruch ur engedélyezését a törvényszék előtt is hitelesíti, s akkor is csak 6 ezer forintban, mint a mennyit a terület és el nem éghető anyagok érnek; a mellett megkívánja, hogy a kötvéllel értelmében a haszonbérlokért kezest is állítson. Ideje lenne már, hogy e sok képpen forgatott biztosíték, a város valódi biztosítására bévégeztetnék az árverezési föltételek értelmében.

A képviselő testület bizottságot nevezett volt ki; hogy tavasszal e városba hozandó maglovak számára alkalmas istálót keressen. E bizottmány jelenti, hogy istállót Fischer Gyula urnál kapott. Fölhatalmaztatik a szerződés megkötésére, mely a városra nézve csak akkor

TÁRCSA.

Zoologiai tanulmány.

Az állatok lelki tehetségéről.

(Németből.)

I. Az elefánt és kutyánál.

(Folytatás.)

Midőn az orvos másnap újból látogatást tett, hogy e másik szemem is kíséreltet tegyen, alig ismerte fel az alefánt őt, önként lefeküdt, fölkonkoritván ormányát másikk szemét is odatartá, s a borzasztó fájdalommal türelmesen kiállván, a műtét végén könnyebülését egy sohajjal fejezte ki, Tehát ez esetben az állat teljesen felfogta és kitalálta, hogy az orvos másodszori látogatása a másik vakszem érdekében történt. — Az elefánt szabad állapotban is hasonló szellemi képességet tanusít, ugyanis Ceylonban gyakran meglesték őket midőn éjjel a tő felé közeledtek inni, elől megy a vezető, hallgatódzik, szagál, vizsgálódik, s előbb öröket állit fel, s csak azután vezet el a csoport többi tagjait is. Különösen jellemzi végre az elefánt szellemi képességét egy magában véve látszólag jelentéktelen szokás, miszerint Forbes mondja, hogy ő látta, midőn a vad elefántok faágakat tördelek le, hogy a legyeket elűzzék magukról; pedig azt szokták állítani, hogy egyedül az ember az egyetlen állat, mely magát fölszokta fegyverzeni, említett tény azonban megczáfolja ez állítást.

Az értelmi tehetségre nézve sor szerint a kutya következik az elefánt után; a különböző fajú kutyák tényeiről egész kis irodalom képződött. Alig szükséges említeni azon esetet, hogy egy francia zárdában étkezés alatt egy kutya harangozott, mely jelre bizonyos gépszerkezet által az ételek illető helyre szolgáltatattak, továbbá hogy Angliában a kutyák bebocsátatásukért kopogtatnak a kapun. Vannak kutyák, melyek zsemlel hoznak pénzért a péktől, vagy levelet a postáról. Azonban hihetőleg sokakra meglepő lesz, mit Jesse egy újfundlandi kutyáról beszél, melynek, midőn urával Lissabonból Angliába haza utazott, Torquay város egyik vendéglőjében kellett hálnia. Miután nem volt mit igyék, kiment a konyhába, honnan egy vizesedényt kivitt a kúthoz s mindaddig várt, míg egy kellner megjelent, kinek tudtára adta szomszúságát tagmozgatásai által. Szomját csilapítván újból visszavitte az edényt a konyhába. Szintén Jesse mondja, hogy egy

angol ur a kenti tengeröböl mellett sétált egy nagy vihar alkalmával, mialatt egy hajó a tengeren a legnagyobb veszélyben forgott, senkisémerészelt csónakon a habok közé bocsátkozni megmentésére. Az uraság egy pálczát adva a kutya szájába a hajó felé mutatott; erre a kutya a felbőszült habokon át a hajó közelébe uszott; a matrózok, átlátván, hogy mindez megmentési czélból történik, egy darab fát erősítvén egy hajókötélhez, azt a kutya elébe dobták a hajóból. Ekkor a kutya az által tüntette ki rendkívüli értelmi tehetségét, hogy eldobván szájából a pálczát a fával és kötéllel a partra uszott, minek következtében a kötél czövekekhez erősítvén, könnyű volt a hajót megmenteni a vihar hatalmától. Mint az elefánt szintugy a kutya is rendkívül könnyen megtanul egy vagy más miveleteket, különösen a juhászoknak és vadászoknak rendes utitársa. Watson szellemi képesség tekintetében az újfundlandi kutyát helyezi első sorba, pedig a közönséges juhász kutya sokban felülmulja amazt, ugy, hogy még a legjelentéktelenebben is ezek közül kétségtelen jelei láthatók a szellemi képességnek. A legérdekesebb észleleteket e fajtabeli kutyákon Hogg J a k a b angol juhász tette; volt neki egy Sirrah nevű kutyája, mely a genialis nevet a kutyák közt méltán megérdemelte, ez ura parancsára egy fürge, de nagyon félénk juhot, mely 3 német mfdnyire szaladott el nyájától, oly legelőkön át hajtott haza, melyek nyájakkal valának elboritva, s oly ügyesen, hogy soha sem engedé azt idegen nyájak közé elegyedni, s pár órával korábban ért haza a juhval együtt mint ura. Midőn azonban másnap ajuhok saját nyájával kihajtották, Sirrah mind csak elakará különíteni a többiektől, és midőn ura ezért megszidta, oly kedvetlen lett, hogy estve nem is evett miatta. Tehát szembe tűnőleg bosszankodott, mert előbbi napon a juh különválasztása lévén feladatává téve, nem tudta felfogni, hogy most annak miért kell a többivel együtt kimenni a legelőre. Midőn Sirrah megőregedett s nem volt képes egyedül őrizni a nagy nyáját, eladta ura szomszédjának, miután két kutyáért nem fizethette a magas adót. Azután is gyakran látható volt a régi udvar közelében, de nem mert bemenni a házba, félvén, hogy kihajjták s meg kell szégyelnie magát. Reggelenként várta régi urát míg kihajtja nyáját, s 200 lépésnyire követte azt, remélvén, hogy az ur észrevévén hívni fogja; de miután jó távol-ságra haladván belátta, hogy nincs szükség reá, szomoruan visszafordult. A scóti juhászok ezen kutyák nélkül mitsem érnének; ott a juhtenyésztés kutyák nélkül teljesen megszűnne. Fontoljuk csak meg hány juhászra volna szükség kutyák nélkül oly nagy nyájak őrzésére,

vajjon kárpótolná e ezt a nyájakból vett hús és gyapjintermény? Ott a kutya szerzi meg a család kenyerét s a földtulajdonos jóvedelmét, annak köszöni a nép élelme és ruházata nagy részét is. — A kutyának összes törekvése arra irányul, hogy urának hasznára lehessen. Csekély táplálékáért ez a legháládatosabb állat, s csupán kötelesség-érzetből kész ura lábái előtt meghalni. Hogg beszéli, hogy egyszer egy juhász nyáját nőstény kutyájára bízta, maga pedig hazament; azonban a nyáj szokatlan sokáig kimaradt. Nyugtalanul indul a juhász utána, de kevés idő múlva jó a nyáj és a kutya, szájában egy kölyköt czipelvén. Alig voltak a juhok az ölben s a kutya ismét vissza indul sebes futással s elhozta egymás után kölykeit, de az utolsót már halva. A szegény állatot meglepte a kölyközés, melynek dacára is a nyáj körül kötelességét pontosan teljesíté. A juhász kutya vakon követi urát a bünbe is. A múlt században számos juhászok jutottak bitófára; ők maguk ugyan nem loptak juhokat, hanem megtették ezt a kutyák uraik parancsára. Egyszer törvényszékieleg kinyilvánult, hogy egy juhász kutyájával idegen legelőre ment, s ott ez vagy amaz juhot észrevétlenül kijelölt a kutyának, s ez aztán azt a nyájától elkülönítve urához hajtotta. Azonban ily betanult kutyák mellett a mesternek is ügyesnek kell lenni. Nagyon mindennapi jelenet az, hogy a rossz vadásznak átköleszőzött vizslák három négy hibás lövés után farkukat lesütvén, hazamennek; mert ha a vadász nem talál, a kutya minden fáradsága sikertelen. Gyakori eset, hogy a kutyák azon korbácsot, melylyel őket fenytitni szokták, nagy a borzféjuk szurós nyakörvüket, el szokták rejteni. Lee asszony egy Flóra nevű fűrész-ebről beszél, mely vagy ellenszenvel viseltetett a szájkosár ellen, melyet időnként viselnie kellett. Egy kedvező alkalommal nem volt a kosár jól megerősítve, felnyilt és a kutya fogai közé fogta. Hasztalan hivta magához ura Flórát hizeig szá-vakkal, beugrott a kosárral a közeli tóba, a közepéig úszott, ott hagyta a kosarat, s boldogságot sugárzó arccal tért vissza urához. A bekövetkező dolgokat egy állat sem találja ki jobban, mint a kutya. Jessének az álatbúvárnak egy barátja falura ment egy csáládhöz, 4 hétre és kutyáját otthon hagyta. Ezt urának távolléte oly fájdalomba ejtette, hogy a szolga panaszos leveleket írt felőle; tehát könyörületből az úr magához hozatta kutyáját.

(Folytatása köv.)

Pál Károly.

válják kötelezővé, miután a miniszterium által is elfogadtatik.

Inczédi Zsigmond honvéd ezredes köszönetet nyújt a város elöljáróságának és minden lakóinak az őszi hadgyakorlatok alkalmával a honvédség iránt tanúsított szíves fogadtatásért. E köszönet a közönséggel is tudatni fog. E város mindig szívesen látandja kebelében, szeretett honvédeit, s örömmel emlékszik itt mulatásukra s példás szép magukviselésére.

Hosszasabb tanácskozássra szolgáltatott okot a téglagyár ügye, mintán egyik haszonbérő Bucher Miksa ur felmondta a haszonbért, de a mely felmondás a jogügyi bizottság véleménye szerint nem elfogadható, mivel azt a haszonbérők kölcsönös kötelezettséggel bírják, s még a múlt évekről is hátrálékosok.

Határozatott, hogy a felmondás most nem fogadtatik el; a haszonbérben évenként fizetni kellett 10 ezer téglá ezerért elfogad a képviselőtestület az 1867-ik évig 8 forintot, az azon éven inneni hátrálékokat pedig fizessék bé természetben. Egy uttal, a jogügyi bizottság véleménye nyomán a város érdekében célszerűnek látja a képviselő testület, hogy a téglagyárt az eddigi haszonbérőktől — kik kötelezettségüket eddig sem elég pontosan teljesítették, s egyikük önként visszalépik — viszszevegye. E czélból egy bizottság nevezetett ki, mely a haszonbérőkkel értekezvén, kísértse meg, ha lehet, a visszaadásnak, kölcsönös egyezkedés útján eszközölését.

Valóban, a városon mind sürűbbé válandó építkezések, s így a város emelkedése érdekében óhajtható volna hogy a téglagyár a jelen kor kívánalmainak megfelelő újabb lendületet nyerjen.

r.

— Országgyűlés. A képviselőház, az üjencz-kérdés sürgőssége miatt, ez alkalommal a görög ünnepeket nem tarthatva meg, e hó 10-én összeült. Elnöki üdvözlét után, hosszú sora következett a kérvényeknek. — Ezekre egy interpelláció jött, Kiss J. ugyan is aziránt interpellálta a honvédelmi minisztert: van-e tudomása arról, hogy a fővárosi fiatalság már is a sorozóbizottság elé idéztetik, noha az üjenczozási törvény 1871-re még meg sincsen alkotva. Schwarcz Gy. határozati javaslatot ad be, mely szerint utasítsák a kormány: hogy az 1848. III. t. cz. értelmében készítsen t.javaslatot az államtanács felállításáról. Ezután a pénzügyi bizottság előadja Szél K. teszen jelentés az 1371-iki államköltségvetésről. Végül Horvát B. igazságügyminiszter terjeszti elő a Francia-, Olasz-, Svéd- és Norvégországokkal kötött pótszerződésről szóló t.javaslatot, a büntetéseket kölcsönös kiadásáról. Ezzel az ülés — napi rendje nem lévén — eloszlott.

12-én jegyzőkönyv olvasás és hitetése után az elnök egy rakás magánkérvenyt mutat be, hasonlót tesznek egyes képviselők is. Ezután elnök jelenti: hogy a bizottság jelentése nem készült ugyan el; s így jövő szombaton fogna a költségvetések szövege szétosztatni; holnap az üjenczozási t.javaslat felett fog a bizottság jelentést tenni. Holnap az ülés után, kéri az elnök a képviselőket, az osztályokban megjelenni, hogy jövő hétfőn e javaslatok tárgyalása megkezdődhessek.

Ghyczy Ignác: Az 1868. zárszámadásokról törvényjavaslatot is kívánja praefereenter tárgyalni.

— A magyar delegáció hadügyi albizottsága f. hó 13-án tartott ülésben vette fel újra tanácskozási folyamát és most naponként két ülést tartand, hogy feladatát mielőbb befejezze.

A 13-iki ülésben bemutatta Benedek tábornok, mint a hadügyminiszter képviselője, a csapatoknak hadkiegészítési kerületeikbe, vagy azok közelébe elhelyezése és a területi divíziók felállítására vonatkozó előterjesztést, az ez által előízendő költségűből 2,817,501 forintot tesz. Az albizottság ezen általa kívánt és sürgetett előterjesztésnek rögtön tanulmányozását elhatározá, — s addig is a rendes költségvetés egyes czimeinek ez előterjesztés által változást nem szenvedő részét tárgyalás alá vette, s több tétel megszavazott.

— Statistika. Az összes német haderő, mely jelenleg Franciaországban van, következő: Az észak német hadsereg áll 607, 600 emberből; a bajor hadsereg 75,600; a württembergi 18,900 és a badeni 26,100 emberből. Paris alatt van: 256 üteg, 180 lovasszázad, 852 ágyu, 179,000 gyalog, 20,000 lovas és 17,500 tüzérekaton. A Loire-nál van 98 üteg; 136 lovasszázad, 372 ágyu; 68,500 gyalog; 15,000 lovas és 75,000 tüzérekaton. Északon van 50 üteg; 32 lovasszázad, 180 ágyu; 35,000 gyalog; 3,700 lovas és 3,500 tüzérekaton. Végül délen 187 üteg; 76 lovas és 5,700 tüzérekaton. Az összes német haderő; 591 zászlóalj s 575,100 ember; 424 lovasszázad s 66,400 ember; 280 üteg s 74,100 ember, és 1,680 ágyu s 12,600 emberből vagyis 728,200 emberből áll.

— Németország új térképéhez, melyet most készítenek „Vérrel és vassal,” egy előre csak a népességi adatokat gyűjtik a német geographusok. E szerint Németországnak Elsass és Lotharingia annectálásával 9901 négyszög mértföld 40,148,209 lakosa lesz s így nála csak Oroszország lesz nagyobb, mely 100, 285 négyszög mértföldnyi területen 69,319,500 lakossal bír.

A közönség köréből. *)

Kérés, főtiszt. Veszely Károly esperes-plébános és pápai kamarás urhoz.

Azon időben, midőn főtisztelendőség a gyulafehérvári főgymnasium igazgatója volt „Gyulafehérvári ü-

E rovat alatt közlöttékért esupán a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a Szerk.

zetek” czímen egy időszaki folyóiratot szerkesztett s adott volt ki azon czélból, hogy annak tiszta jövedelme a gymnasium számára létesítendő uszoda javára fordítottanék. Főtisztelendőségnek előnyösön ismert írói neve, vállalatának életrevalósága lehetővé tette, hogy kiadványának néhány füzeté megjelenessék s kelendőségnek örülhessen. De Fehérvár polgársága is igyekezett a szándékolt uszodaügynék áldozatát megvinni, annak előmozdítására egy farsangi bál tiszta jövedelmét ajánlván fel.

E ponttól kezdve, mi történt legyen az uszoda pénzével, mely már néhány száz frtot tehetett, nem tudjuk.

Ép oly keveset tudunk az ugynevezett „Krajczár-egylet” alapjának elhelyezése, kezelése, vagy hová fordításáról. Hogy főtisztelendőségnek nincsenek a nevezett alapok, arról meg vagyunk győződve. Távol is van tőlünk azon gondolat, hogy általunk kíválóan becsült személyét, a legtávolabbról is, gyanusítani kívánók; de miután magunk is szíves készséggel vittük filléreinket mindkét vállalat, mint nevelésügyi czél, oltárára: óhajtanók tudni, mi történt ama pénzekkel s jelenleg, hogy és ki kezeli? Kívánjuk pedig ezt azért is, mert, miután ama pénzek a kitűzött czélokra nem fordítottak; rendelkezési jogigényünk azoknak hová leendő fordítására nézve fenmaradt.

Ezekhez képest bátorokunk főtisztelendőségét teljes tisztelettel felkérni: méltóztassék bennünket e becses lapok hasábjain a kérék felől értesíteni.

Gyula-Fehérvárt, 1871. január 10.

Néhány polgár.

KÜLFÖLD.

A francia csataterről az utóbbi félhéten egy-mást érték a legfeszítőbb és egyszersmint legellentmondóbb távirati tudósítások. Alig foszlott szerte a Bourbaki utóbbi nagy győzelmének híre, már Chanzynek adott a rokonszenves fájma egyszerre kétszáz ezer emberből álló hatalmas és győztesen előnyomuló hadsereget; s midőn már mindenki számított az utóbbinak egy elhatározó csapására: a rézsodrony villáma azon percben sújtá le a magas reményeket... Chanzy szétverve, Le-Mans elfoglalva, s Faidherbe egész tábora szintén a legkétségesebb helyzetben!... Tulfelől a németek veszteségei is minden ponton roppantak, és Páris költséges lövetése legkisebb eredménynek még kilátását sem nyújtja a győzelmeknek. Trochu kijelenté, hogy a végsőig tartandja Páris. Lázasztó dolgok ezek, és még sehol sem látszik egy ténylemi derű Franciaországnak vérfölleges egén. A helyzet jelzésére adjuk itt a nevezetesebb távirati híreket.

Amiens, jan. 10. Peronne kapitulált; az őrség, több mint 3000 ember, hadifogoly lett.

Bordeaux, jan. 10. Lilleből e hó 9-éről jelentik: Peronne három napon és éjen át hevesen bombáztatott, azonban erőlyesen ellenált; a kórház az ambulansz-zászló daczára összelövetett; egy rohamtámadás az ellenség nagy veszteségével visszaveretett; egy ellenséges tábornok s két alezredes elesett. Az áríz által sok ellenség megölött; több nap óta megszűnt az ellenség tüzelése. Meziéresben a fölszerelés és készlet a kapituláció előtt megsemmisítették.

Bécs, jan. 11. A mai „Tagespress” egy táviratot közöl Bournelből e hó 9-ről, mely jelenti: A keleti francia hadsereg győzelme teljes volt; a csata egész éjen át folyt a villersexeli kastély körül, a hová a poroszok visszahúzódtak volt. E kastély, mely Gramont hg tulajdona, halomra lövetett. A poroszok végképen visszavonultak Vesoulba. Bourbaki tbk hadainak pozíciója igen kitűnő. A tábornok telve elragadó bátorsággal, — a csapatok telve bizalommal és hévvel.

Bécs, jan. 11. A „N. fr. Pr.” jelenti Berlinből: Manteuffel a voges-i hadsereg főparancsnokává (Werder helyére) Goeben pedig az első hadsereg parancsnokává nevezetett ki.

Karlsruhe, jan. 10. Közvetlen a lotharingiai-porosz határon franciureurök mutatkoznak, minek folytán Saargemünd és Forbachba erősítések küldettek.

Bordeaux, jan. 9. Egy f. hó 5-ki kormányrendeletben az 1871. korosztály haladaktalan behivatása hagyatik meg. A contingens minden fiatal embert magába foglaland, kik alkalmasak a hadiszolgálatra. A sorsolásnak nem adatik hely.

München, jan. 11. A bajoroknak a csatatéren szenvedett vesztesége 12,031 emberre rug; veszteségük betegeségek által pedig mintegy 20,000 ember.

Bordeaux, jan. 12. Léghajó tudósítások Párisból, kedden estéről jelentik: Egy a strassburgi vaspálya felé eszközölt kémszemle alkalmával a poroszok által elfoglalva lévő házak aláaknáztattak és a bennök lévő poroszokkal a levegőbe vetettek. A Clamart irányában — a németek sáncz-munkálatainak szétrombolása végett tett kémszemle teljesen sikerült. A külügyminister egy diplomatiai ügynököt küldött el, ki azzal van megbízva, hogy a bombázás ellen óvást emeljen. Páris lakossága nem ingadozik.

Berlin, jan. 10. (Hivatalos.) Versailles jan. 9. Az éj folytán Páris a mai ütegeink által szokottnál erősebben bombáztatott. A laktanya égése Montrouge erődben egészen reggelig tartott. E hó 9-én a sürű köd miatt a tüzelés lanyhábban folyt, melyet az ellenség csak itt-ott viszonzott. A veszteség részünkről e hó 3-áról mintegy 25 ember; 9-én a veszteség teljesen jelentéktelen. Vendőmehől kimasírozott hadcsapataink e hó 8-án minden jelentékenyebb ütközet nélkül egész St. Calais-ig folytatták útjukat.

Bécs, jan. 13. A f. hó 10-ki harezokban a poroszok 5000 foglyot ejtettek; 11-én roppant csata Le-Mans-

tól északra. A németek az egész vonalon támadtak, roppant véres harc fejlődött; a francziák posícióikat hősiiesen védték. 180,000 ember vett részt a csatában, mely roppant veszteség után mindkét részről eldöntetlen maradt. A poroszok 10,000 foglyot ejtettek. Másnap a harc megújult, 12-én Faidherbe új csatát vívott.

Bécs, jan. 14. Chanzy tökéletesen megveretett. Le-Mans elfoglaltatott; nagy készletek, sok fogoly ejtett, poroszok üldözik őt.

London, jan. 11. Egy nagy meeting, mely tegnap a „Jameshall”-ban tartatott, azt kívánja, hogy a kormány ismerje el a francia köztársaságot, hogy a porosz politika ellen a területablás miatt protestáljon. A határozat egyhangulag elfogadtatott.

London, jan. 9. A „Standard” jelenti: A párisi kormány, mihelyt a formszerinti meghívást a konferenciára megkapja, semmi nehézséget nem fog támasztani. A konferencia jan. 17-én nyílik meg azon esetben is, ha Franciaország nem lesz képviselve.

VEGYES.

* A jogász-egylet folyó hó 23-án (hétfőn) délután 4 órakor tartandja — a királyi tábla nagy termében — első rendes havi ülését, melyre az egylet minden helybeli tagja meghivatik. — E gyűlés tárgya különösen a szakosztályok megalakítása s ezek működésének megkezdésére vonatkozó további intézkedés.

— A marosvásárhelyi egyenlőségi-kör f. hó 8-án tartott évnegyedes közgyűlésének eredménye: Az igazgató-választmány következőleg alakult: elnök Lázár Adam, alel. Borosnyai Pál; igazgatók Kornhoffer Lajos, Simon Lajos, Székely József; pénztárnok Jakabfi Gerő; háznagy Száva Farkas; titkárok: Orbán József, Vajna Gáspár, Hunyadi Imre; választmányi tagok Szentmiklósi György, Petri János, Csiki Károly, Keszler Sámuel, Gombási József, Kovács Áron, Erszényes Elek, ifj. Hincsi Dani, Biró Ferencz, Csiki János, Koncz József tanár, Stefáni Demeter, Szabó József ügyvéd, Petelei János, Lokodi János, Bányai Lajos, Daboczi Imre, Bálint Dénes, Richtzeit Pinkás, Lakatos János, F. Balog József, Tájai György, Daboczi Mihály, Worell József. — Mult évi tagok száma 420, bevétel 1967 frt, kiadás 1946 frt, jelenlegi tagok száma 310, különböző hírlapok és folyóiratok száma 41, a könyvtár is megalakult, melyből a tagok 1 frt évi díj mellett a könyveket haza is vihetik. — Kilátásba van helyezve, hogy jövőre gyakrabban rendeztetnek felolvasások, melyekre nem csak a tagok családjaikkal, hanem idegenek is bizonyos beléptidj mellett megjelenhetnek. — Az egylet három évi működése közmívelő és érdekében már eddigelő is kitűnő sikert mutat fel, fennállása hova tovább szükségesnek és üdvösnek mutatkozik; a miért is óhajtható, hogy minél számasabban vegyenek részt abban, csak is a kölcsönös eszmecseré és mivel társalgás által simulhatván egybe. Közli Lázár Adam elnök.

— A marosvásárhelyi egyenlőségi-kör szakosztályai az alapszabályok I. czikke és a függelék II. része 2. 3. §. alapján következőleg alakultak: I. Szellemi és politikai osztályban: Elnök Székely József igazgató, tagjai Kovács Áron, Erszényes Elek, Petri J., Koncz József, Szabó József ügyvéd, Biró Ferencz, Petelei János, Lokodi János, és Orbán József választmányi tagok. II. Kereskedelmi, ipar-, s gazdasági osztályban: Elnök Simon Lajos igazg., tagjai Szentmiklósi György, Keszler Sámuel, Stefáni Döme, Richtzeit Pinkás, Bányai Lajos, Lakatos János, Tájai György, Worell József és Hunyadi Imre választmányi tagok. III. Saját belügykezelési osztályban: Elnök Kornhoffer Lajos igazg., tagjai Csiki Károly, Gombási József, Hincsi ifj. Dani, Csiki János Daboczi Imre, Bálint Dénes, F. Balog József, Daboczi Mihály, Száva Farkas, Jakabfi Gerő és Vajna Gáspár választmány tagok. Miről a kör tagjai oly felhívással értesítettek, hogy szabad tetszésük szerint magukat egyik vagy másik szakosztályba mielőbb beírni igyekezzenek. Maros-Vásárhelyt, 1871. jan. 11-én, az igazgató-választmány nevében Lázár Adam elnök.

* A m.-vásárhelyi „Társalgó-kör” vasárnap délután tartá meg évi rendes közgyűlését a kör helyiségében. A meglehetősen számban összegyűlt tagokat b. Apó Károly elnök igen szép beszéddel üdvözlölvén, az alapszabályok értelmében lemondott képviselőség a következőleg alakítottatott újra: Igazgatók: V. Filep Albert, Kabós László, Bihari Sándor. Választmányi tagok: Dr. Antal László, Ajtai Mihály, Bodolla János, Boér János, Csiki Márton, Dr. Csiki József, Czecz Miklós, Deák József, Dr. Damokos Antal, Dr. Dósa Miklós, Elekes Károly, Gyarmathi Samu, Horváth Gáspár, Mentovich Ferencz, Mikó Mihály, Mőga Demeter, Pap Sándor, Richtzeit Zsigmond, Szabó János őrnagy, Szőlősi Samu, Tamási Albert, Tribusz Antal, Urr György, Schneider József. Gazda: Soos József. Pénztárnok: Goldner Nándor. Jegyző Gyárfás József.

— Színház. Szombaton f. hó 14-én „Finlandi János” történelmi dráma 5 felv. a színlap szerint: irta, de tényleg csak fordította Kosuth Lajos; Györflyné jutalomjátéka. Régi hazafias darab; hatásos monológokkal a fordítónak fényes, világhírű nyelvezetével; melyre a közönség bizton számítva, a ház teljesen megtölt. Györflyné (Katalin) sok érvessel játszta a szenvedő hősnőt, daczára a gyöngyviszonásnak a phlegmaticus János (ifj. Bács) részéről; a miért is osztatlan érdeme maradt a közönség tetszése és részvéte jutalomjátékán. Szabó A.: (Erich) a végjelenethen megmutatta hogy tudna, s azért sajnálnunk lehet hogy nem a k. r. Gyergyói Richerst elég igye-

kezettel adta, úgyhogy a czimszerepben is megállhatott volna. Török mint Jöran kissé feszes, de eléggé összevágó játéku. Tolnainé, (Mária királynő), id. Bács (Braske) és Dálnoki (Volvovszky) jó így kezettel voltak szerepeikben. Az egész előadás egyittvéve oda mutat, hogy ilyenmü udvari drámákhoz a társulat még némi erőket nélkülöz.

— **Értesítés és meghívás.** A helybeli felnőttek számára a magas kormány felhívása folytán alattitak által rendezett előadások hetenkint a következő napokon és tárgyakból tartatnak: Kedden, pénteken és szombaton esti 7 órától 9-ig: Magyar nyelv, polgári ügyiratok, alkotmány és társadalmi gazdaságtan, egyszerű könyvvitel, számtan és természettan; Szerdán esti 7 órától 9-ig: Nemzeti történet, földrajz és természetrajz. Az előadások az „Iparos segéd-egyetlen önképző körének” helyiségében (Deák-Ferencz utca 281 szám, I. emelet.) tartatnak. Ez előadásokra, melyek minden díj nélkül adatnak s már mult hó 8-án megkezdettek, kivétel nélkül minden magát körében képezni kívánó polgártársukat legszívesebben meghívják. Maros-Vásárhelyt, 1871. Január 8. Pál Gyula gymn. tanár Gál Domokos rajz tanár, Csátó Ferencz gymn. tanár Száva Farkas gymn. tanár, Bíró Ferencz gymn. tanár.

* **Táncestély.** A maros-vásárhelyi „egyenlőségi-kör” folyó év február hó 4-én és 18-án az apollo-teremben zártkörű táncestélyt tartand, melyre a helyi és vidéki közönséget tisztelettel meghívja, Maros-Vásárhelyt, 1871. január hóban. A rendező bizottmány. A két táncestély tiszta jövedelmének felerésze a francia sebesültek fölségelésére és a székely vértanúk síremlékére, a másik felerésze pedig a keblí pénzár gyararapítására fordittatik. Beléptijegyek a terembe valamint a karzatra személyenként 1 o. ért ftért, a meghívójegy előmutatása mellett válthatók Csiki Károly és Szakács urak kereskedésében. Kezdeté 8 órakor. Kik netalan tévedésből meghívójegyet nem kapnának és arra igényt tartanak, kéretnek e tárgyban a kör helyiségében működő rendező bizottmányhoz fordulni.

— **Egy pár levél gyűjtő szekrény** felállítását ohajtják a postahivataltól távolabb eső utcák lakói, mely kívánsághoz mi is készséggel csatlakozunk,

— **Téli sokadalmunk** sáros idővel állt be, a mi természetesen még alább hozza ezen különben is leggyengébb országos vásárunkat. Jó szarvasmarha ára valamit emelkedett, lovat és sertést nem is kéri bár elegenden kínálják.

— **A maros-vásárhelyi helvét hitű főtanodában** tartandó kövizsgálatok sora az 1870/71-dik tanév első felében; kérdezi: Január hó 27-kén d. e. 8—12-ig az I-ső bölcselmi osztályt, egyetemes történelemből: Bihari Sándor rendes tanár. d. u. 2—5-ig a II-dik bölcselmi osztályt, az állattanból: Elekes Károly r. t. 28-ikán d. e. 9—12-ig az I-ső bölcselmi osztályt, a mennyiségtanból: Mentovich Ferencz rendes tanár. d. u. 2—4-ig a II-dik bölcselmi osztályt, latin nyelvből: Horváth Gáspár s. t. 30-án d. e. 9—12-ig az I-ső bölcselmi osztályt, vegytanból: Elekes Károly r. t. d. u. 2—5-ig a 4-ik elemi osztályt, Gönczi János osztály-tanító. 31-kén d. e. 8—12-ig a II-dik középosztályt, Gergely Samu rendes, Pál Károly, Nagy Lajos, Koronka Gábor és Boka György szaktanítók. d. u. 2—5-ig az I-ső bölcselmi osztályt, latin nyelvből: Konecz József s. t. Február hó 1-jén d. e. 8—12-ig a III-dik középosztályt, Nagy Lajos rendes, Elekes Károly, Deák József, Hunyadi Imre, Pál Károly és Gergely Samu szaktan. d. u. 2—5-ig a 3-dik elemi osztályt, Dali István osztálytanító. 2-kán d. e. 8—12-ig a IV-dik középosztályt, Horváth Gáspár rendes, Dózsa Miklós, Deák József, Hunyadi Imre, Pál Károly és Gergely Samu szakt. d. u. 2—5-ig a 2-dik elemi osztályt, Lakatos Sámuel osztálytanító. 3-kán d. e. 8—12-ig az V-dik középosztályt, Pál Károly rendes Dózsa Miklós, Szász Béla, Deák József, Konecz József, Hunyadi Imre és Gergely Samu szaktanítók. d. u. 2—5-ig az I-ső párhuzam középosztályt Boka György rendes, Nagy Lajos, Gergely Samu és Koronka Gábor szaktanítók. 4-kén d. e. 8—12-ig a VI-dik középosztályt, Konecz József rendes, Urr György, Szász Béla, Deák József és Hunyadi Imre szaktanítók. d. u. 2—5-ig az I-ső középosztályt, Koronka Gábor rendes, Boka György, Nagy Lajos és Gergely Samu szaktanítók. 6-kán d. e. 9—12-ig a II-dik bölcselmi osztályt, tapasztalati lélektanból: Szász Béla rendes tanár. A tanári kar megállapodása nyomán kiadta: Maros-Vásárhelyen, 1871. január 9-kén. Urr György, tanvezető-tanár.

— **Az erdélyi szász confluxus,** mely f. hó 10-én nyitottatott meg a szász comes Conrád Mór által, a következő képviselők által áll: Szabenszék és város részéről: br. Bedeus József, Schochterus Károly, Ernst Frigyes, Wittstock Henrik, Bruckner Vilmos, dr. Zikeli Vilmos. Segesvárszék és vidék részéről: Dr. Lindner Gusztáv, Bauszner Guidó, Wenrich, Krausz. Brassó; Brennerberg Ferencz, Wächter Frigyes, Klockner, Zaminer, Brennerberg Gyula, Arzt. Medgyes: Greskovits, dr. Theil Rezső, dr. Klein, Hermann. Beszterce: Budacker, Decani, Berger, Siegler, Szászsebes: Hitsch, Paraskiv, Bologa Jakab, Thalmann. Nagy-Sink: Zay Mihály, Kaufmann Schaser. Köhalom: Gartner, Kellner, Rózsonдай. Szászváros: Dr. Lészay, Schuller, dr. Tiaku, Dobó. Szász-Szerdahely: Schreiber, Maczellariu Illés és János. Ujegyház: Schneider, Herbert, Dörr. Összesen 43.

— **A magyar keleti vasut** (nagyvárad-kolozsvári) megnyitása napjától, azaz sept. 7-dikétől decz. 31-ig 50,486 utas és 478, 832 mázsa szállított teher után 197,645 ftot vett be.

— **Pataky Dániel,** kir. tanácsos, a vaskorona-rend kiskeresztese, az erdélyi részekben országos főorvos, több tudományos társulat tagja stb. e hó 10-én elhunyt. Benne Erdély nemcsak tudományos képzettségű proto-medicusát veszté, hanem egy fáradhatlan s tántorithatlan hazafit, ki egész életét a közügynek szentelte.

— **Nagyvárad** abbéli folyamadását, hogy az ottani jogakademián katonai tanfolyam nyitassék, a közoktatásügyi miniser kedvezően döntötte el s a hadtani előadások már e hó 16-ikán fognak megkezdetni.

— **Bolondság,** melyet nem hiszünk, de közlünk angol lapok után. E szerint valaki azon „tudományos czélt” tűzte ki magának, hogy az ember hajszálait halottakon megszámlálja. Ugy találta, hogy felnőtt ember fején 130000 hajszál van, egy teljes körszakál pedig 14,000 szőrszálból áll. — Azt az egyet legalább még nem lehet ráfogni, hogy nagyított.

— **Szines szegélyű és gyászkeretű** levélborítékokba foglalt pénzes küldemények a postán többé nem fogadtatnak el, mert ezeken a külső sérülés könnyen eltartható, s visszaélésre adnak alkalmat.

* **Intő példa** szülőknek. Közelebből a k.-középutczában (Kolozsvárt) egy kis gyermek, kit szülői magára hagytak hon, az asztalon hagyott fotogen lámpával játszadozva azt meggyújtá s a lámpa belét mind fölebb facsarta, míg az üvegcső és gömb elpattantak, s a hosszú bél a fotogenmedenczére hajolván szétpattant s tartalma meggyuladt. Szerencsére, az anya még jókor érkezett, hogy a házat megmentse a lángoktól, de a gyermek életéhez nem sok remény. Hát mire való a kisedővoda?!

„M. P.”

* **Egy japán ember,** névszerint Mutza Gonoskie, a japáni Mikado rokona, Pesten van s a hol mutatkozik, a közbámulat tárgya. Ugy van öltözve, mint a többi japániak, csak aranyozott fővege jelzi magas rangját. Egy angol tengerésztsizt: Pfrundes kapitány kíséretében utazza be Európát, hogy itteni tapasztalatait szülőföldjén érvényesítse. Bécsből jött, hol nyolcz napig tartózkodott. Hir szerint a japáni több alattvalóját szándékozik küldeni orvostant hallgatni.

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1871. január 16. és következő napjain a következő ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

(Folytatás és vége.)

III. Tanács, bünygyi ügyben.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon.

Tepsán Danila és társai nyil. erőszakos. Balog István e. lopás. Ifj. Györbör Beniámin és társai e. csalás. Ifj. Gyárfás Lajos e. csalás.

Előadó k. t. b. Bárdosi György.

Popa Juon és társa e. lopás. Szakács Pál e. becsület sértés Avramutiu Ilie e. lopás Nicola Juczi és társai e. lopás. Bogdán Mária e. becsület sértés. Lini Jakab Nicolae e. sulyos sebzés.

Előadó k. t. b. Spech Adolf.

Stanea Szimjuon e. a közbiztonságra tartozó köznitézetek e. kihágás. Csakli Mihály e. nyil. erőszakoskodás. Brad Paraszkiya e. becsület sértés.

Flőadó k. t. b. Stojka Antal.

Cinceran Tokonel e. ember ölés. Borzia Juon e. becsület biztonságra elleni kih. Toader Joán e. csalás Dan-cziu Sofia e. sikkasztás, Purkariu Nicolau lui Antone e. lopás.

Előadó k. t. p. b. Mégay Ferencz.

Dumitru Szirbi és társa e. becsület biztons. Moldován Sándor e. sulyos testi sértés. Morár Vaszilika és t. e. dtto. Achimu recte Vasariu Ana e. gyermekgyilkosság Fluera Zaharia és társai e. emberölés.

IV. Tanács, urbéri ügyben.

Előadó k. t. b. Antalí Gábor.

B. Apór Lázár Oprea Juoné Demeter Anna és érdek társai e. az általuk bírató egyes állományok visszabocsátása i. Gr. Bethlen Camillo, a kisteremi volt urbéresék e. közhelyek és legelők elkülönítése i. Gr. Teleki Sámuel, Mátyás János és éréktársai e. egyes telekállományok kiürítése i. Ugyanazon felperes Both István e. egy belső telek és kultartozékai i. A pusztaiújfalusi volt földes urak, az ottani volt urbéresék e. közös erdei haszonvételek szabályozása i. Gr. Mikó Imre és érdek társai Makavei Jozsio lui Gligor e. egy majorságtelek i. Barcsai János Miskolczán Teofil e. egy majorság természetű telek visszabocsátása i.

Bécsi tőzsdei árkelet.

(Január 16.)

5% metallique	58.35
5% nemz. államkölcsön	67.70
1860. államkötvény	94.70
Bankrészevény	741.—
Hitelrészevény	250.—
London	124.20
Ezüst	121.75
Arany	5.86
Napoleon arany	9.96
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	77.75
” ” ” temesi	76.50
” ” ” erdélyi	74.75
” ” ” horvát-slavon	83.—

Felelős szerkesztő:

HORVÁTH GÁSPÁR.

HIRDETMÉNYEK.

Maros-Szt-Györgyön méltóságos Máriaffy Antal ur udvarában 110 kas anyaméh. mindkettős Dzierszon kasokban, jutányos árban eladó, értekezhetni helytt gazdatiszt Molnár Józsefnél utolsó posta M.-Vásárhely.

(1)

2—3

WITTICH JÓZSEF

M.-Vásárhelyi ugyszintén Sz.-Udvarhelyi.

könyvkereskedésében kapható.

Chatterton. A Tuillériák legújabb titkai. 2 kötet 1 ft 60 kr.

Disraely. Lothair. 2 kötet 5 ft.

Erdély. Az okori irodalom története 1 ft 20 kr.

Felsmann. Nibelungok köve 4 rézmetszetel 1 ft 40 kr.

Gaborian. Lecoq ur Oreivalban 3 kötet 3 ft.

Kemény Zs. tanulmányai 2 kötet 4 ft 60 kr.

Kemény Zs. tanulmányai diszkidásban 6 ft.

Jókai. Népvilág 1 ft 60 kr.

Kautz. Társulási intézmények a nemzetgazdaságban 1 ft 80 kr.

Lónyai. Nevezetesebb országgyűlési beszédei 3 ft.

Szemere. Szépirodalmi dolgozatok 2 ft.

Szeniczai A polgári törvénykezési ügyvitel szabályok 70 kr.

Szilágyi. Báthori Gábor fejedelem története 1 ft 80 kr.

Toldy, Magyar költők élete I. kötet 1 f. 80 kr.

Tompa Mihály összegyűjtött költeményei 4, 5, 6-ik kötet 3 ft 60 kr.

Vértesi. Világ folyása 2 kötet 2 ft.

(3)

A vásár alatt ajánlja alólirt a t. cz. közönségnek a legdúsabb választéku:

férfi, nő és gyermek

lábbeli raktárát

posztó, bársony- brünnel különféle bőrből, a legdivatosabb, legújabb és tartós kiállításban, jutányos ár mellett.

Cuggenberg Pál,

norinbergi, diszmű, porcelán, kalap és cipő raktára Kolozsvártt.

(2)

3—3